

З ПЕСНЯЙ ПРАЗ ЖЫЦЦЁ

Рыгору Раманавічу Шырме споўнілася 75 год. Мы ведаем яго як выдатнага музыказнаўцу, вучонага-этнографа, віднага грамадскага дзеяча. Нарадзіўся Рыгор Раманавіч у беднай сялянскай сям'і на Брэстчыне ў вёсцы Шакуны. Пасля сельскай школы скончыў Пружанскае гарадское вучылішча, потым настаўніцкую семінарыю і Сядлецкі настаўніцкі інстытут. Сваё жыццё Рыгор Раманавіч прысвяціў народу, яго неўміручай творчасці, якой ён захапляецца і якую нястомна прапагандуе. Песні, прымаўкі, казкі, загадкі, што нараджаліся і захоўваліся ў сялянскіх хатах былой Заходняй Беларусі, Шырма збіраў па крупінках, як дарагія каралі.

У змрочныя часы буржуазнай Польшчы Шырма вёў прапагандыскую работу, якую не спыніў нават тады, калі быў арыштаваны і пасаджаны ў Лукішскую турму. Як і ўся перадавая інтэлігенцыя былой Заходняй Беларусі, ён верыў у блізкае вызваленне роднага краю.

Народны арыст Савецкага Саюза Рыгор Раманавіч Шырма вядомы ў Беларусі і за яе межамі не толькі як стваральнік і няменны кіраўнік аднаго з самых папулярных харавых калектываў рэспублікі — Дзяржаўнай акадэмічнай харавой капэлы БССР. Р.Р. Шырма — дэпутат Вярхоўнага Савета рэспублікі, старшыня Саюза кампазітараў Беларусі, старшыня Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом.

Выконваючы абавязкі старшыні таварыства, Рыгор Раманавіч многа зрабіў для ўстанаўлення і пашырэння кантактаў з нашымі суайчыннікамі за мяжой. Многія землякі, якія прыязджалі ў Беларусь па турыстычных пуцёўках або прыватных візах, сустракаліся з Рыгорам Раманавічам і напэўна надоўга запомняць гэтага ветлівага, цікавага, добра-зачлівага чалавека.

У дні юбілею ў адрас Рыгора Раманавіча ішлі і ішлі віншаванні. Іх прыслалі саюзы кампазітараў СССР і РСФСР, калектывы Вялікага тэатра Саюза ССР, мастацкія калектывы і асобныя людзі. Аб ім пісалі газеты, часопісы, ён выступаў па тэлебачанні.

Рыгор Раманавіч згадзіўся адказаць таксама на некалькі пытанняў газеты «Голас Радзімы», раскажаць аб сваіх творчых планах, аб тым, як беларускія кампазітары рыхтуюцца сустраць 50-годдзе Савецкай улады.

Я сустраўся з Рыгорам Раманавічам Шырмай у яго дома. У аялікім, залітым яркім сонцам пакоі за шклянкай чорнай кавы сядзелі, акрамя гаспадара і яго жонкі Клаўдзіі Іванаўны, таварышы па рабоце — дырэктар капэлы А. Контраў, старэйшы арыст капэлы П. Моруц. Даведаўшыся, што я з газеты і хачу напісаць аб Шырме, П. Моруц сказаў:

— Абавязкова напішыце, як капэла віншавала з юбілеем свайго кіраўніка. Афіцыйны вечар, на якім Шырму будзе шанавец грамадскасць горада, яшчэ наперадзе, а мы — па-сямейнаму. Калі Рыгор Раманавіч увайшоў у залу, хор праспяваў яму «Многае лета» і яго любімую песню «Люблю наш край». Рыхтаваліся мы да гэтай сустрачы вечарамі, і наша выступленне для Рыгора Раманавіча было сюрпрызам. І юбіляр, і арысты капэлы вельмі расчуліліся, калі віншаваць імянініка прыйшлі выхаванцы мінскай школы-інтэрната № 3, дзе займаюцца таленавітыя дзеці. Гэта будучыя скрыпачы, дырыжоры, спевакі, мастакі, скульптары. Рыгор Раманавіч да школы мае самае непасрэднае дачыненне. Ён член прыёмнай камісіі. Нягледзячы на свой узрост, ездзіць і цяпер па гарадах і вёсках рэспублікі, адшуквае асабліва здольных дзяцей. Каб вы толькі чулі, як іграе на скрыпцы Жэня Логінаў! Гэта ж будучая зорка. А адкрыў хлопчыка Рыгор Раманавіч...

Адкрываць у людзях таленты, дапамагчы ім убачыць прыгожае, даць нацыянальнай беларускай песні гучаць у поўную сілу — у гэтым Рыгор Раманавіч бачыць сваё прызвание, свой абавязак чалавека і грамадзяніна.

— Рыгор Раманавіч, я ведаю, што са сваёй капэлай вы пабывалі за мяжой, аб'ездзілі амаль усю нашу краіну. Ці разумеюць там нашу песню, як да яе ставяцца?

— Зусім нядаўна зайшоў да нас камандзіравачны з Мурманска. Ён дзякаваў за наша мастацтва і сказаў, што абавязкова набудзе плацінкі з беларускімі песнямі ў выкананні капэлы. Я перапісваюся з кіраўнікамі хораў у Аўстрыі, Чэхаславакіі. Яны просяць прысылаць ім беларускія народныя песні. Нашу музыку любяць у Польшчы, у Балгарыі, у Югаславіі, у Англіі

і ў іншых краінах. Сапраўдным трыумфам былі выступленні капэлы на Фэстывалі баларускага мастацтва ў Расійскай Федэрацыі ў мінулым годзе.

— А над чым капэла працуе цяпер? Гэта пытанне я задаю вам як яе кіраўніку.

— Мы рыхтуем да пяцідзесяцігоддзя Савецкай улады дзве канцэртныя праграмы. Першая — харавая, другая — буйныя творы для салістаў капэлы і сімфанічнага аркестра. Мы раскажам аб харавой творчасці кампазітараў Савецкага Саюза, пакажам, што зроблена імі за паўстагоддзя. Рыхтуем буйны твор Д. Шапавіча «Пакаранне Сцяпана Разіна», кантату А. Багатырова да 900-годдзя Мінска.

— Ну, а гэта пытанне да старшыні Саюза кампазітараў: што рыхтуюць беларускія кампазітары да пяцідзесяцігоддзя Савецкай улады?

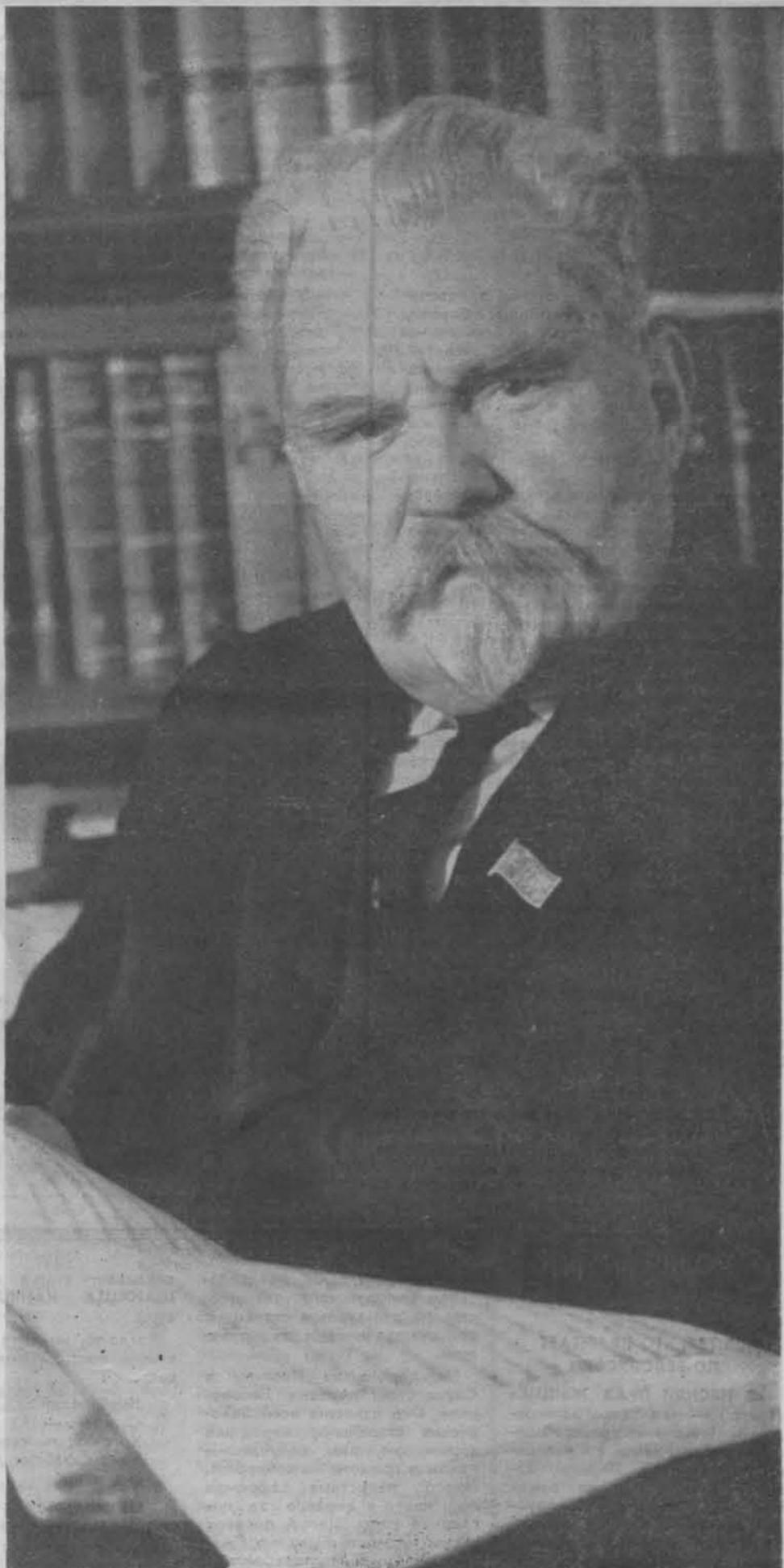
— Акрамя знамянальнай даты, якую вы назвалі, мы будзем у хутчым часе адзначаць яшчэ 900-годдзе нашага горада, а потым пяцідзесяцігоддзе ўтварэння Беларускай рэспублікі. Да гэтых свят рыхтуюцца і кампазітары, і хоры, і спевакі. Генрых Вагнер працуе над балетам «Пасля балю», Юрый Семяняка піша оперу аб моладзі «Калі ападае лісце». Балет Яўгена Глебава «Альпійская балада» па аднайменнай апавесці Васіля Быкава ўжо рэпетыруе Беларускай акадэмічнай вялікай тэатр оперы і балета.

...Слухаць Рыгора Раманавіча можна доўга. Ён ахвотна адказвае на пытанні, расказвае многа цікавага. Але ў яго неадкладныя справы, і кожная патрабуе ўвагі. Зараз самая тэрміновая — падрыхтоўка да рэспубліканскай дэкады самадзейнага мастацтва.

На развітанне я звярнулася да Рыгора Раманавіча, як да старшыні Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом:

— Што б вы хацелі пажадаць нашым землякам, чытачам «Голасу Радзімы»!

— Я жадаю ўсім маім суайчыннікам шчасця, здароўя і доўгіх год жыцця. Няхай ніколі не забываюць яны Бацькаўшчыну, няхай заўсёды памятаюць родную беларускую песню.
Д. ЧАРКАВА,

75 ГАДОВЫ юбілей адзначаў нядаўна Рыгор Раманавіч Шырма, народны арыст СССР, старшыня Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом. Таварыства і рэдакцыя газеты «Голас Радзімы» віншуюць юбіляра, жадаюць доўгіх год жыцця і плённай працы на карысць і радасць людзям.

Віцебск. Тэатральная плошча.

Фота Г. УСЛАВА.

ФАКТЫ * ПАДЗЕІ * ЛЮДЗІ * ФАКТЫ

МІНСК

У сталіцы Беларусі закончыўся чатырохдзённы рэспубліканскі семінар фотажурналістаў рэдакцый газет і часопісаў, скліканы праўленнем Саюза журналістаў і Камітэтам па друку пры Савеце Міністраў БССР. У яго рабоце прынялі ўдзел вядомыя фотамайстры маскоўскіх выданняў. Вялікай групе беларускіх фотажурналістаў і фотаама-тараў былі ўручаны дыпламы пераможцаў за лепшыя работы на конкурсах.

ПЕТРЫКАЎ

У раённым цэнтры на Прыпяці здадзена ў эксплуатацыю новая гасцініца. Светлы двухпавярховы будынак разлічан больш чым на 50 месц. Рыхтуецца да здачы ў эксплуатацыю яшчэ адна новабудова раённага цэнтры — аптэка. Гэта сучасны будынак, які таксама ўпрыгожыць райцэнтр. Павяліч-ваецца ў горадзе і жылы фонд.

ПІНСК

Закончыліся занальныя агляды фестыва-лю самадзейнага мастацтва, прысвечанага 50-годдзю Вялікага Кастрычніка. Паспяхова выступіў хор Лемяшэвіцкага дома культу-ры. У праграме Ставоўскага калгаснага хо-ру многа беларускіх народных песень і пе-сень на рэвалюцыйную тэматыку. Цікавыя праграмы паказалі калектывы мастацкай самадзейнасці Купяціцкага, Чухаўскага і Ка-менскага сельскіх клубаў.

ЛЕПЕЛЬ

Лепельскі малочна-кансервавы завод на-быў вядомасць у рэспубліцы сваёй дэбра-жаснай прадукцыяй. Работнікі прадпрыем-ства няспынна працуюць над удасканален-нем вытворчасці, расшырэннем асарты-менту вырабаў. Нядаўна на заводзе пачалі вырабляць новую прадукцыю—сухую смя-танку. Рабочыя хутка асвоілі тэхналагічны працэс.

Новая прадукцыя атрымала станоўчую ацэнку ў экспертнай камісіі і рэкамендава-на для замежнага гандлю. Больш як 200 тон сухой смятанкі падрыхтавана на эк-спарт.

СМАЛЯВІЧЫ

На Беларускам аўтазаводзе створана ама-тарская кінастудыя. Ініцыятары — Барыс Цеплякоў, Усевалад і Уладзімір Галковічы.

У зборачным цэху Мінскага радыёза-вода. Мантажніца Ніна КРЭПСКАЯ і механік Аляксандр ПАНЯВЕЖСкі за зборкай прыёмніка. «Мінск-65». Фота Л. ПАПКОВІЧА.

Зараз яны працуюць над стварэннем пер-шай кінастужкі пра жыццё роднага завода. Пасля гэтага будзе ажыццёўлена другая задума. Кінаамаатары зрабляць дакументаль-ны фільм пра свой горад. У ім будзе пака-зана гісторыя Жодзіна з дня вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў да на-шых дзён.

КЛІМАВІЧЫ

У раёне юбілейны год Савецкай улады будзе годам новабудоваўля. У прыватнасці, вялікая ўвага аддаецца будаўніцтву школ.

У вёсцы Красавічы да гэтага не было ты-павой школы. Зяняткі даводзілася право-дзіць у дзве змены. З-за цеснаты адсутні-чала гуртковая работа. Але нядоўга заста-лося чакаць навучэнцам. Будаўнікі стараю-ца, каб школа была гатова да наступнага навучальнага года.

Новыя школы будуцца таксама і ў ін-шых вёсках раёна.

МАЯ ВЁСКА — ЛЯВОНАВІЧЫ

Выехаўшы з цэнтры Нясві-жа праз Слуцкую браму міма возера і замка, мы трапляем на скрыжаванне дарог. Адна з іх пайшла на поўдзень у Кленк, другая — на ўсход. Гэта Слуцкі гасцінец. На месцы знішчаных вайной пры-сад тут ужо выраслі маладыя дрэвы. Аўтобус з таблічкай «Нясвіж — Лявонавічы» ім-чыць нас па заснежанай даро-зе. Вось і лес «Папяроўкі», а за лесам — новая вуліца Ля-вонавіч.

Непазвальным зрабілася жыццё ў маіх родных мясці-нах. На вялізных зямельных плошчах калгаснікі вырошч-ваюць багатыя ўраджаі льну, цукровых буракоў, гародніны. Прыгожа выглядае ў серабры-стым іпеі калгасны сад. Вакол яго — тапалёвыя прысады. На балотах здабываецца торф на паліва і ўгнаенне палёў.

На месцы былага Смаліцка-га маёнтка вырас цэлы пасё-лак. У калгасе пабудаваны новыя зерняховішчы, сіла-ныя ямы, стайні, кароўнікі, цялятнікі, свінарнікі, птушні-кі. Усе гэтыя будынкi асвят-ляюцца электрычнасцю. Апра-ча таго, у калгасе ёсць чаты-ры кузні, піларамы, механі-чны млын, арцэзіяніскі кало-дзеж, аўтапарк (грузавыя і легкавыя аўтамашыны, кам-байны, трактары розных ма-рак).

Раней у нашай мясцовасці было многа хутароў. Цяпер калгаснікі перасяліліся ў вёску. Лявонавічы ператвары-ліся ў пасёлак гарадскога ты-пу. Цешаць вока прыгожыя новыя дамы з зашклёнымі ве-рандамі, крытыя шыферам і жалезам, радзей — гонтам.

У Лявонавічах працуе 8-га-дова я школа. А ў 1967 годзе запланавана пабудова новага мураванага будынка для 10-

годкі. Сёлета пры школе ар-ганізаваны краязнаўчы музей і музей Ул. І. Леніна.

На другім канцы Ляво-навіч, на выгане, пабудова-ны калгасная бальніца, амбу-латорыя і аптэка. У бальніцы працуюць два ўрачы і больш за 30 медыцынскіх сёстраў і санітарак.

Пры сельскім клубе ёсць багатая бібліятэка. Два разы на тыдзень дэманструюцца кі-нафільмы. У 1967 годзе рас-пачнецца пабудова двухпа-вярховага калгаснага клуба на 400 месц, 4 дамоў спецыялі-стаў і медыцынскіх работні-каў.

Заслужанай славай кары-стаецца Лявонавіцкі народны хор. 17-га снежня 1966 года адбылося ўрачыстае святка-ванне 40-годдзя гэтага хору. З 1964 года ім кіруе настаў-нік Нясвіжскай музычнай школы Станіслаў Лагіновіч. Нязменным баяністам працуе настаўнік Нясвіжскай музыч-най школы Міхаіл Гурый. Кі-раўнікі хору з нагоды 40-га-довага юбілею ўзнагароджа-ны ганаровымі граматамі Мі-ністэрства культуры БССР і Мінскага абласнога ўпраўлен-ня культуры. 38 удзельнікам хору прысвоена званне ар-тыстаў народнага хору.

У калгасе многа інтэліген-цы. Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт закончылі Адам Шынгель, Мікалай Чарняўскі, Міхаіл Усніч. Каля 25 чалавек закончылі інстытуты. Гэта Ніна Ждановіч, Вячаслаў Ждановіч, Марыя Аксак, Тац-цяна Шчарбач, Міхаіл Казак і іншыя.

Юныя краязнаўцы Лявона-віцкай школы клапацяцца аб экспанатах для свайго музея, збіраюць фальклор, пішуць ле-тапіс роднай вёскі.

С. НОВІК-ПЯЮН.

СЮДНЯ НОМЕР

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

«З ПЕСНЯЯ ПРАЗ ЖЫЦЦЁ» (1 стр.) — под таким заголовком помещено интервью нашего корреспондента с Григорием Романовичем Ширмой, 75-летие которого широко отмечает общественность Белоруссии. Всю свою жизнь Григорий Романович посвящает изучению и пропаганде искусства родного народа. Как выдающемуся деятелю культуры ему присвоено звание народного артиста СССР. Государственная хоровая капелла под руководством Г. Р. Ширмы объехала многие города Советского Союза, и везде белорусская песня нашла своих горячих поклонников. Много сил отдаёт Григорий Романович и общественной деятельности. Он является председателем Союза

композиторов БССР, председа-телем Белорусского товарище-ства по культурным связям с соотечественниками за рube-жом.

На дороге из Несвижа в Слуцк стоит деревня Лявона-вичи. Она известна всей Бело-руссии старейшим народным хором, не раз получавшим призы и грамоты на конкурсах. Много радостных перемен произошло в деревне за по-следние годы. Целый посёлок вырос на месте бывшего Сма-личского имения, перебрались в село хуторяне, высажен большой сад. Скоро будут по-строены новые школа и клуб («МАЯ ВЁСКА — ЛЯВОНА-ВИЧЫ», 2 стр.).

Многообразна сфера дея-тельности советских профсою-зов на предприятиях. О том, как они осуществляют кон-троль за соблюдением законов о труде и технике безопасно-сти, как решают возникающие иногда конфликты между ра-бочими и администрацией, рас-

сказывает статья «ЯК ВЫРА-ШАЮЦА КАНФЛІКТЫ» (3 стр.).

Когда-то, на заре Советской власти, поэт Павлюк Трус пи-сал:

Край полей...
О, край, —
Когда ж ты станешь
Краем фабрик дымных
И машин?..

«КРАЙ ФАБРЫК І МАШЫН» (4-5 стр.) — так теперь мы с полным основанием называем свою республику, индустрия которой достигла высокого уровня. Один Заводской район Минска даёт продукции в 5 раз больше, чем вся дореволюци-онная Белоруссия. Сейчас у нас возводятся такие гигант-ские предприятия, как Новопо-лоцкий химический и Бобруй-ский шинный комбинаты, Моги-левский комбинат верхнего трикотажа и Барановичский комбинат железобетонных из-делий. Создаются крупные нефтестереперерабатывающие пред-

приятия на базе открытых мес-торожений нефти. Более 2 миллионов киловатт — такова мощность белорусских электростанций; 250 тракторов в сутки выпускают минские тракторостроители; по дорогам 35 стран бегут наши автомашины. Общий объём промышленной продукции вырастет за пяти-летку в 1,7 раза.

Документальный фильм «Ор-линая криница» белорусские кинематографисты посвятили 50-летию Советской власти. Это взволнованный рассказ о судь-бе нашей республики, показан-ной через судьбы разных лю-дей: Фаддея Воронища, участ-ника гражданской войны в Ис-пании, эмигранта из Аргенти-ны; Ольги Капацевич, первой женщины — председателя кол-хоза; бывшего секретаря под-польного ЦК комсомола Запа-дной Белоруссии Николая Двор-никова и других. Есть народная легенда о волшебной кринице, которая течет из самого серд-ца земли и из которой пьют

орлы. Видно, из такой крини-цы пили те мужественные лю-ди, которых не сломили жиз-ненные испытания, которые, преодолев все трудности, по-строили новую прекрасную жизнь («ЛЮДЗІ АРЛІНАЙ КРЫ-НИЦЫ», 6 стр.).

«ПАД БЕЛЫМ ЯВАРАМ» (8 стр.). Вышел в свет новый сборник стихов Нины Тарас, в который вошло все лучшее, со-зданное поэтессой за 30 лет ее литературной деятельности. Ро-дившись в глухой деревне под Новогрудком, писательница с детства полюбила природу родного края. Живя в бедной крестьянской семье, она рано познала нужду и горе и на-всегда отдала сердце своему народу. Творчество Нины Тарас отличается задушевностью, иск-ренностью, лиричностью. Ее поэзия — не бурный поток, а светлый ручеек, струящийся среди полей и дубрав родной земли. Редакция знакомит чи-тателей с несколькими стихо-творениями из этого сборника.

«КАЗАЛОСЬ БЫ — СКАЗОЧНАЯ ЖИЗНЬ...»

Горячо благодарим вас за благородный труд, который вы так щедро отдаете на благо мира, за газету «Голос Радзімы», которая является родным голосом нашей любимой матери Белой Руси. Мы ожидаем ее ежедневно, как стосковавшийся ребенок ожидает свою мать. С сыновней любовью читаем ее и всматриваемся в фотографии знакомых уголков, которые лихая доля заставила оставить вот уже тридцать с лишним лет тому назад.

Тысячи ехали тогда за моря и океаны искать лучшей жизни. А нашли ли? Правда, многие из нас, кто еще не отдал земле прах свой, за десятилетия страданий, гнетущей тоски по Родине и неизменно тяжелого труда обеспечили себе более-менее сносное материальное положение. Это в основном те, кто имел постоянную работу в городах. Они приобрели собственные дома, мебель, автомобили и даже дачи. Так же и те, кто стал фермерами и за полувековую жизнь оплатил землю (которая, пока платишь за нее налоги, считается собственной), тоже имеют свои дома, развели скот, птицу. Они обрабатывают землю тракторами, комбайнами, ездят на автомобилях. Казалось бы — сказочная жизнь! Просто рай! А так ли оно?

Прежде чем ответить на этот вопрос, нужно глубже разобраться в структуре капиталистического хозяйства. А мы не только хорошо знаем ее, но и испытали на себе. Будучи канадскими фермерами, мы ясно видим, что нашему земледелию дальше идти некуда. Особенно фермерам, которые владеют малыми и средними хозяйствами. Им остается либо объединиться, либо отдать себя на съедение более крупным фермерам, типа бывших наших помещиков. Эти работают чужими, наемными руками да к тому же используют новейшие земледельческие машины, что наполовину снижает себестоимость продукции и соответственно повышает доходы. Мелкие же фермеры машин новых купить не могут и вынуждены пользоваться старыми, из вторых рук. Почему?

В годы войны, когда наша Родина обливалась кровью, мы, даже мелкие фермеры, тянули себе во дворы новенькие тракторы, плуги, сеялки, автомобили. Мы богатели, забывая о Родине, о страданиях и невзгодах, которые переносили в первые годы на чужбине. Сытая жизнь у нас была потому, что Канада и США, хотя и воевали с общим врагом — Гитлером, но одновременно и зарабатывали на этой войне.

Выйдя из войны почти без ран и совсем без развалин, эти страны лечили Западную Европу и опять заработали неплохо. Вот и теперь военно-авиационная промышленность Канады зарабатывает на уничтожении вьетнамского народа. Из этих кровотокающих вьетнамской кровью прибылей кое-что перепадает и нам, но уже не так много, как во время второй мировой войны.

Цены на продукты остались на том же уровне, что были 20 лет назад, а на некоторые даже снизились. А все то, что фермер должен купить для ведения хозяйства, стоит теперь в три, а то и в четыре раза больше. Вот и попробуй удержись на том же уровне благосостояния!

Теперь каждому из нас, чтобы купить машину (трактор или комбайн), за которую 15 лет назад платили четыре тысячи бушелю пшеницы, сейчас нужно отвезти 12 тысяч бушелю. А это значит, подымай себя с постели пораньше и не ложись хоть целые сутки. Делай из одного бушеля четыре, иначе пропадешь. Вот одна из причин больших канадских урожаев, на которых наживаются преимущественно крупные

фермеры и фабриканты, производящие сельскохозяйственный инвентарь. Немало перепадает и посредникам, которых будто населило на пути между потребителем и фермером. Только они забирают 40 процентов всей прибыли. Кроме них, существуют еще распределительные агентства, они тоже рвут, как волки добычу.

Это не то, что у нас на Родине, где трактор или комбайн с завода идет прямо в коллективное хозяйство. И колхозники платят только за машину и доставку.

В СССР техника облегчает труд колхозников и увеличивает урожайность. У людей в деревне есть время на отдых и самообразование. Два-три раза в неделю они имеют счастье смотреть развлекательные и научные кинофильмы, имеют не только клубы, но время, чтобы ходить туда.

С уверенностью можно сказать, что в Советском Союзе машины работают на человека. К сожалению, нельзя этого сказать о канадском фермере, ибо не машина работает на него, а он на машину. А заработанные деньги подобно маленькому весеннему ручейку

влетворяются духовные потребности. Иногда и мы позволяем себе такую роскошь — едем за сто-двести миль, чтобы хоть раз, два в год утолить духовную жажду.

В ноябре 1966 года в Канаду на гастроли прибыла группа артистов Украинского государственного ансамбля танца под управлением П. Вирского. 11 ноября они должны были выступить в Саскатуне, который находится в 130 милях от нас. Оставив все дела, мы приехали в Саскатун заблаговременно. Какое же горькое разочарование постигло не только нас, но тысячи нам подобных, съехавшихся, чтобы насладиться искусством родного братского народа Советской Украины, когда мы узнали, что выступление не состоится. По неизвестной причине по дороге из Реджайны в Саскатун трейлер, везший костюмы танцоров и декорации, загорелся, и все сгорело. Пришлось возвращаться домой, как говорится, не солоно хлебавши.

Спрашивается, почему нас всех, как магнитом, тянуло туда? Поездами, автобусами, автомобилями за сотни миль ехали люди, чтобы побыть на

тернистой была эта дорога. Сколько пришлось пережить нашим братьям за это время! С чего они начинали после четырехлетней первой мировой войны, а затем гражданской, с чего пришлось начинать вторично после победы над гитлеровской коричневой чумой? А теперь сравните то, что мы оставили на Родине, когда покидали ее, с космическим прогрессом, которого она достигла сейчас.

К сожалению, среди нас, эмигрантов, находятся такие, которые, побывав на Родине, не увидели ни величественных строок, раскинувшихся от Балтики до Тихого океана, ни домов отдыха и санаториев, ни университетов и консерваторий и т. д. Их ослепил пресловутый американский образ жизни: индивидуальные коттеджи, мягкая мебель и красивые уборы. Поэтому, рассматривая родное сквозь призму волшебной сетки доллара, они увидели на Родине только плохое, только недостатки. Они, конечно, есть, и никто в СССР их не скрывает. О них говорят открыто и добавляют: «Дайте нам только мир и небольшой отрезок времени, и мы покончим со всеми недостатками». Но и этого, как видно, эти людишки не слышали. Возвратившись, они бессовестно обливают помоями лицо матери-Родины. Стыдно, клеветники! Напрасен ваш труд. Ваш грязный язык никогда не сможет очернить чистое. Не те времена. Теперь даже капиталисты, которые побывали в Советском Союзе, не в силах исказить того, что существует на самом деле.

Нам в первой половине декабря довелось слушать одного агронома из провинции Саскачеван, который посетил нашу Родину. Он побывал во многих областях Советского Союза, знакомая и изучая экспериментальные станции и научные центры агрикультуры. Вот вам, клеветники, нужно было бы его послушать. И с уверенностью могу сказать, что после его речи очистился бы ваш мозг. Он предупредил нас, канадских фермеров, что после того, что он увидел и услышал в Советском Союзе, он пришел к выводу, что нам придется очень усердно молиться богу, чтобы в СССР была ежегодно максимальная засуха, которая позволяла бы нам продавать им нашу пшеницу. И вродь ли бог нам поможет. Из года в год в Советском Союзе урожай будут расти. И вот почему: прекрасно организованы экспериментальные учреждения, увеличивается и улучшается парк сельскохозяйственных машин, все больше строится заводов по выпуску химических искусственных удобрений, растет армия молодых специалистов, повышается сознание колхозников.

Так что же нам, эмигрантам, выходцам из России, прежде бедной, несчастной и отсталой, говорить сейчас?! Чернить или радоваться тому, что слышим из уст капиталистического агронома? Мне кажется, что все честные эмигранты, как и труженники-канадцы, только радуются успехам, которых добился советский народ.

В 1964 году мы побывали на Родине, о своих незабываемых впечатлениях уже писали. К сожалению, нам не удалось побывать в столице родной Белоруссии. Наша мечта — увидеть Минск. Но осуществится ли она, трудно сказать. С нашим достатком это не так просто. Нужно несколько лет откладывать себе во многом, чтобы скопить на дорогу. Однако несмотря ни на что, пока еще есть силы, будем стараться осуществить эту мечту.

Надежда и Григорий
МАРТЫНЮКИ.

Канада.

Уладзімір СКАРЫНКІН

БЕЛАРУСЬ

Белая Русь мая!
Чыстая ты мая!
Родная ты мая!..

Белыя гоні бульбы,
Белыя носы дзлэчат.
Воблакаў белых
над Бугам
Вечны парад.

Белых грыбоў кашолкі,
Белыя плечы бяроз.
Белыя россыпы золкіх
Чыстых світальных рос.

Белых туманаў плыні,

Белыя вершы буслоў.
Ціхая завадзь бялініч,
Рык белавенскіх зуброў.

Вейні рамонаў белых,
Белая пена завей.
Чыстыя душы смелых,
Простых тваіх людзей...

Не засмуцілі войны
Позірк лагодны твой,
Толькі бялюць ськроні
Удвойнай сівізной.

Белая Русь мая!
Чыстая ты мая!
Родная ты мая!

очень скоро уплывають, не оставляя за собой даже следа.

Отдых и культурное самообразование — об этом мы можем только мечтать. Ох, правда, мы имеем еще телевизоры! Но хорошие передачи, к несчастью, большая редкость. Изо дня в день передаются программы, от которых не только нас, эмигрантов, но и коренных канадских жителей тошнит. Чтобы окончательно не сойти с ума, мы вынуждены выключать телевизоры.

Здесь мы говорим в основном о фермерах и населении малых городов. В больших городах существуют прогрессивные организации, народные дома, в которых своими силами проводится культурно-просветительная работа, и этим удо-

этом концерте. Выходит, что благосостояния недостаточно, нужна еще богатая духовная жизнь. И здесь у нас большой пробел, заполнить его ничто не в силах, кроме Родины. Глубокие вековые традиции, тяжелая и невеселая жизнь в прошлом отразились в народных песнях и танцах. Современное же искусство советского трудового народа отражает счастливую жизнь сегодняшнего дня.

Мы всегда радовались и впрямь будем радоваться успехам Родины. Свою любовь к ней передадим нашим детям, внукам. Наша Отчизна достойна этого!

Проследите путь, по которому она шагает вот уже скоро 50 лет, и вы увидите, какой

ЯК ВYРАШАЮЦА КАНФЛІКТЫ

Надзя Барушка, работніца Гомельскага скура-апрацоўчага заводу, нават не думала, што з-за яе можа ўзнікнуць канфлікт паміж адміністрацыяй і прафсаюзным камітэтам. Між тым выпалак, які здарыўся з ёю, стаў прычынай для спрэчак.

А адбылося вось што. Аднойчы, выходзячы з заводу, Надзя паслізнулася і зламала руку. Давялося больш двух месяцаў праляжаць у бальніцы. Работніцы, як звычайна бывае ў падобных выпадках, аплалілі бальнічны лісток. За ўвесь час непрацаздольнасці яна атрымлівала 90 працэнтаў сярэдняга заробатку.

Незвычайным было толькі тое, што бальнічны лісток работніцы аплалілі не з фонду сацыяльнага забеспячэння, а за кошт... намесніка дырэктара заводу і каменданта прадпрыемства.

Можаце спытаць: чаму? Вось што адказаў на гэты старшыня заводскага прафсаюзнага камітэта Іван Лойка:

— Работніца зламала руку таму, што ў пракадной было слізка. Наш прафсаюзны камітэт неаднаразова ставіў перад адміністрацыяй прадпрыемства пытанне аб стварэнні нармальнага умоў у пракадной заводу, але тая адмоўчалася. І вось сумны вынік.

Прафсаюз перадаў справу ў суд. Па яго рашэнню з заробатнай платы намесніка дырэктара і каменданта былі зроблены адпаведныя грашовыя адлічэнні.

У падобных канфліктах, — падкрэслівае старшыня прафсаюзнага камітэта, — мы заўсёды абараняем інтарэсы рабочых. Для Надзеі Барушкі, зразумела, нічога не змянілася, у любым выпадку яна атрымала б дапамогу. Але зараз грошы засталіся ў прафсаюзнай касе, і мы змаглі на іх набыць дзве дадатковыя пуцёўкі для рабочых у дом адпачынку. Мы самі распараджаемся сродкамі дзяржаўнага сацыяльнага страхавання і імкнемся выкарыстаць іх найбольш разумна.

Старшыня заводскага камітэта расказаў яшчэ пра адзін выпалак. Рабочыя скардзіліся на недастатковую вентыляцыю ў фарбавальным цэху. Прафком абавязаў адміністрацыю змяніць вентыляцыйны прыстасаванні. «Так, так, зробім!» — адказвалі там. Але выканаць рашэнне прафсаюзнага камітэта не спяшаліся. Тады камітэт паставіў закрыць цэх. Праўда, да гэтага справа не дайшла. Праз некалькі дзён вентыляцыя была пераабсталявана. Калі б цэх закрылі, то заказы засталіся б заводам не выкананымі. А зарплату рабочым адміністрацыя ўсё роўна павінна была выплаціць.

Калі ўзнікаюць канфлікты паміж адміністрацыяй прадпрыемства і рабочымі, прафсаюзныя арганізацыі ў першую чаргу адстаіваюць інтарэсы апошніх. Без згоды прафсаюзаў не можа быць звольненні ні адзін рабочы ці служачы. Яны размяркоўваюць пуцёўкі на курорты і ў дамы адпачынку, кантралююць работу дзіцячых дашкольных устаноў. Карацей кажучы, ніводнага пытання, што закранае інтарэсы рабочых, не вырашае адміністрацыя прадпрыемстваў без удзелу мясцовых прафсаюзных камітэтаў.

П. СУДАКОУ.

Да 50-годдзя
Савецкай
улады

БЕЛАРУСЬ — КРАЙ ФАБРЫК І МАШЫН

АД БЕЛДРЭСА ДА ЛУКОМЛЯ

Буду слухаць песні
Асістрою,
Захвалюся музыкай
турбін.

марыў сорок год назад беларускі паэт Паўлюк Трус. Асі- буд толькі закладваўся, каб праз некалькі год вырасіць ў Беларускаю ДРЭС — горадзец нашага народа.

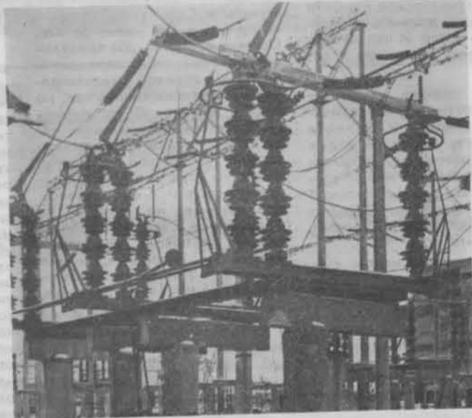
Так, яна была нашай горадасцю, хоць уся яе магутнасць складала 20 тысяч кілават. Але гэта была першая буйная электрастанцыя рэспублікі, роданачальніца магутнай Беларускай энергетыкі. Залатыя агні, якія ўспыхнулі 37 год назад на Асінаўскіх балотах за Оршай, не толькі асяялі вялікі край. Яны нібы азарылі нас святлом новага жыцця.

З той пары мінулі гады самаадданай працы народа. Цяпер наша рэспубліка — магутны энергетычны край. Толькі за апошнія сем год уведзены ў дзеянне такія буйныя электрастанцыі, як Васілевіцкая і Барозаўская ДРЭС, Полацкая ЦЭЦ. Энергетычныя магутнасці рэспублікі выраслі амаль на 1,5 мільёна кілават.

Цяпер магутнасць беларускіх электрастанцый перавышае два мільёны кілават. Гэта значна больш, чым намячалася на плане ГОЭЛРО ўвесці ў Савецкім Саюзе за 10—15 год.

А наперадзе — новыя грандыёзныя планы далейшага развіцця Беларускай энергетыкі. У новай пяцігодцы магутнасць электрастанцый павялічыцца амаль у два разы, а выпрацоўка электраэнергіі — у 2,1 раза. Увойдзе ў дзеянне шостая турбіна магутнасцю 160 тысяч кілават на Барозаўскай ДРЭС. Гэтым завершыцца будаўніцтва буйнейшай з дзеючых у рэспубліцы электрастанцый на 900 тысяч кілават.

Але самай буйной станцыяй рэспублікі з'явіцца Лукомль- ская ДРЭС, будаўніцтва якой пачалося ўжо ля Лукомль- скага возера, на поўначы Беларусі. Поўная яе магутнасць — 2 мільёны 400 тысяч кілават.

Новыя электрастанцыі, лініі высокавольтавых перадач з'явіліся ў Беларусі.

250 ТРАКТАРАЎ У СУТКІ

Мінск яшчэ ляжаў у руінах, а на паўднёва-ўсходняй яго ўскраіне, дзе шумелі сасновы бор, разгарнулася грандыёзная будоўля. Былыя воіны, партызаны ў прапахлых портах шынялях і ватуоках, хлопцы з беларускіх вёсак прыйшлі сюды ўзводзіць індустрыяльнага гіганта — трактарны завод.

І вось прайшло крыху больш дванаццаці год. За гэтыя гады з галоўнага канвеера прадпрыемства сыйшло каля 500 тысяч трактараў. На выпуск першых ста тысяч спатрэбілася сем год, другія сто тысяч былі выпушчаны за тры гады, а трэцяя сотня тысяч — усяго за 20 месяцаў. Цяпер кожны суткі завод выпускае ў сярэднім па 250 трактараў «Беларусь».

З году ў год паляпшаюцца тэхніка-эканамічныя паказчыкі машын з маркай Мінскага трактарнага. Параўнаем: у першы перыяд ён выпускаў трактары «КД-35» магутнасцю ў 37 конскіх сіл. У той час яны пераўзыходзілі заручбынныя трактары адпаведнай магутнасці і тыпу. А зараз рухавік ма- выпрабаванне новы трактар «МТЗ-80», які мае рухавік ма- гутнасцю 80—90 конскіх сіл. У эксперыментальным цэхах выраблены першыя ўзоры трактараў, міжрамонтны тэрмін службы якіх павялічаны ў два разы ў параўнанні з машы- намі выпуску 1962 года.

Прадукцыя Мінскага трактарнага шырока вядома ва ўсім свеце. Тройчы беларускія трактары адзначаліся пры- зам і залатымі медалямі на міжнародных выстаўках. На міжнароднай выстаўцы «Сучасныя земляробчыя машыны і абсталяванне», якая адбылася мінулым летам у Маскве, трактар «МТЗ-52» зноў быў узнагароджан залатым меда- лем.

ЧОРНАЕ ЗОЛАТА

Яшчэ не так даўно было прынята лічыць, што Беларусь бедная карыснымі выкапнямі. Пералік іх не займаў многа месца ў падручніках геаграфіі: торф, вапнякі, мел, пясок. Але вось геалагі больш уважліва зазірнулі ў нашы падземныя кладовыкі. І тады выявілася, што яны захоўваюць велі- зарныя скарбы. Адзін з іх — нафта.

Цяпер ужо ўсім вядома новы адрас «чорнага золата» — Беларускае Палессе. Асабліва многа ажурных вышак узня- лася ў раёне Рэчыцы. Тут — асноўнае месца прамысловай здабычы нафты. Беларускае нафтавікі паспяхова завяршылі здабычы нафты. Беларускае нафтавікі паспяхова завяршылі здабычы нафты. Беларускае нафтавікі паспяхова завяршылі здабычы нафты.

Буйны час, калі нафту скарыстоўвалі толькі як паліва. За- раз служба чорнага золата расшырылася, яно стала най- каштоўнейшай хімічнай сыравінай. У нас у рэспубліцы цэнтрам нафтапрацоўчай прамысловасці стаў Навапо- лацк — горад, які вырас побач з першынцам Беларускай хіміі. Больш чатырох год дае сваю прадукцыю Полацкі нафтапрацоўчы завод. Ужо ў гэтым годзе будаўнікі і нафтавікі атрымалі новую працоўную перамогу — завяр- шылі будаўніцтва і ўвод у эксплуатацыю буйнейшай у краі- не тэхналагічнай устаноўкі АТ на паравічнай перапрацоўцы нафты. Значна павялічыўся выпуск высокакачэсных нафта- прадуктаў. З завяршэннем будаўніцтва завод будзе выпус- каць 50 відаў прадукцыі і зможа задаволіць патрэбы Бела- русі не толькі ў гаручым, але і ў бітумах, змазачных мас- лах, парафінах. Другім цэнтрам хіміі будзе Мазырскі наф- тапрацоўчы завод, першая чарга якога ўступіць у строй к канцу пяцігодкі. Гэта дазволіць к таму часу павялі- чыць аб'ём паравічнай апрацоўкі нафты ў 4,4 раза.

На базе сыравіны, якую будзе даваць Полацкі нафтагі- гант, ствараюцца велізарныя хімічны камбінат. Хутка ён даць сваю першую прадукцыю — поліэтылен, а потым і нітрон — цудоўны заменнік воўны. З уводам магутнасцей на вытворчасць поліэтылену ў рэспубліцы пачнецца выпуск у буйных маштабах высокакачэсных пластмас.

Вось такія нафтавыя вышкі выраслі на Палессі.

Сёння мы раскажам вам, дарэгі землякі, аб цудоў- ным краі — Беларусі, аб тым, як гэта савецкая рэс- публіка за гады народнай улады зрабіла гіганцкі крок з цемры да святла, ад ве- кавай адсталасці да прагрэ- су. Раскажам аб тым, чым сёння славіцца Савецкая Беларусь.

Калі сорок год таму назад паэт мог з поўнай падставой усклікаць: Край палёў... О, край, — Калі ж ты станаўся дымным Краем фабрык і машын? Дык сёння мы з горадасцю Беларускай прадставіць вам гэты краі — краіну фабрык і машын.

Не завіце маю рэспубліку краінай цёмных лясоў! Паглядзіце: над ёй свеціцца агні завадскіх карпусоў. На гэтай старонцы — толькі факты: вось яны, народжаная Кастрычнікам, індустрыяльная магутнасць нашай рэспублікі.

Новабудуолі пляцігодкі.

- ▲ Хімічны камбінат
- ▲ Завод вальпавога мур
- ▲ ДРЭС
- ▲ Камбінат малезбетоннага вырабу
- ▲ Механічны кар'ер «Заспаль»
- ▲ Браваўрны тунельна-бурны
- ▲ Завод сінтэтычнага валакна
- ▲ Завод газабетону
- ▲ Завод на перапрацоўку арганічных матэрыялаў
- ▲ Камбінат шыфты
- ▲ Завод па выпуску напярэвастану
- ▲ Машыны камбінат
- ▲ Камбінат будматэрыялаў
- ▲ Вакуумна-радыяцыйная фабрыка
- ▲ Камбінат малезбетоннага вырабу
- ▲ Шыны камбінат
- ▲ Цяпелыя-радыёны камбінат
- ▲ Другі і трэці каляныя камбінаты
- ▲ Фабрыка беларускага трыкотажу
- ▲ Чыгуначны завод
- ▲ Камбінат вяртэлага трыкотажу
- ▲ Пачочная фабрыка

Гродзенскі азотнаткавы.

МАГУТНАЯ ЧАРАЎНІЦА

Беларусь — рэспубліка вялікай хіміі. Гэты выраз увайшоў у наша жыццё нядаўна, але мы ўжо прывыклі да яго. Добрай і ма- гутнай чараўніцай — спадарожніцай і пас- каральніцай прагрэсу — крочыць хімія на нашай зямлі, запальваючы агні гігантаў-нова- будоўляў.

Але гэта калі гаварыліся параўнанні, дык кожнаму ясна: не па ўзыху чараўнай па- лачкі, а воляй і працай рабочага класа за- палываюцца гэтыя агні! І вось ўжо ўзняліся на Гомельшчыне велізарныя карпусы Свет- лагорскага завода штучнага валакна, напоў- ніліся гулам станкоў. І ўжо тысячы аўтама- більных і трактарных пакрышак, зробленых з Беларускага корду, атрымала краіна. Міль- ёны квадратных метраў трывавай корднай тканіны выдалі светлагорскія хімікі.

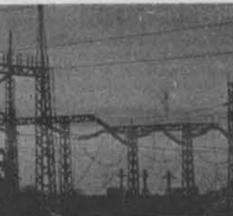
Узводзіцца, будзецца... Часта чуюць гэтыя словы, калі заходзіць размова аб развіцці

АБУТАК, ТКАНІНЬ ТРЫКАТАЖ

Зараз у продаж паступілі прыгожыя капрона- з непразрыстага валакна. Яны карыстаюцца вельмі та м папулярнасцю. Навітка асвоена на віцебскай наф- тапрацоўчай фабрыцы «КІМ».

А каму не вядома шарсцяныя тканіны Мін- скага камбіната? Многія, мабыць, пашылі добрыя касцюмы і сукенкі. Адзін толькі гэты сямігодку выпусціў амаль 80 мільёнаў лагоні- шых тканін. Ёю можна было б двойчы аперэзаць Беларусь. А ў рэспубліцы ж ёсць яшчэ два камбінаты — Гродзенскі, які з году ў год выпускае ўсё больш шарсцяных тканін. Сарод буйных прадпрыемстваў лёг- капрамысловай прамысловасці — Баранавіцкі баваўняны камбінат.

У многіх кватэрах ёсць добрыя прыгожыя віцебскага і брэсцкага дыянавых камбінатаў.

Гродзенскі азотнаткавы.

З КАНВЕРА СЫХОДЗЯЦЬ НОВАЯ «МАЗЫ»

У рэспубліцы хімічнай прамысловасці — малодой і выключна перспектыўнай галіны. Толькі за пяць год сямігодкі на гэтыя мэты выдаткавана 140 мільёнаў рублёў. Аб'ём хімічнай прадукцыі к 1970 году ў параўнан- ні з 1965 узрасце ў рэспубліцы ў шэсць разоў.

З КАНВЕРА СЫХОДЗЯЦЬ НОВАЯ «МАЗЫ»

Прадугледжваецца значна павялічыць вы- пуск сінтэтычных матэрыялаў для вырабу тканін, трыкатажу і штучнай футры. К кан- цу пяцігодкі БССР даць 12 працэнтаў хі- мічнага валакна, якое выпускаецца ў краі- ну. Будзе асвоен выпуск новых відаў выра- баў — лаўсану, нітрону, поліэтылену.

У адным з цэхаў Баранавіцкай абутковай фабрыкі.

ЗАВОД ЗАВОДАЎ

У Ленінскім раёне бела- рускай сталіцы раскінуліся карпусы завода аўтаматыч- ных ліній. За апошнія пяць год тэмпы прыросту прадукцыі машынабудавання і метала- апрацоўкі павялічыліся на 19 працэнтаў.

Цяпер нашу рэспубліку па праву можна назваць ма- шынабудаўнічай. Разам з металаапрацоўкай машына- будаванне складае амаль трэцюю частку агульнага аб'ёму ўсёй прамысловай вытворчасці рэспублікі. Уз- расла ўдзельная вага Бела- русі ва ўсесаюзнай вытвор- часці важнейшых відаў пра-

дукцыі машынабудавання. У 1965 годзе выпушчана 12,6 працэнта металааржучых станкоў, 10 — аўтаматычных ліній. За апошнія пяць год тэмпы прыросту прадукцыі машынабудавання і метала- апрацоўкі павялічыліся на 19 працэнтаў.

На Мінскім матарным.

Усёй краіне і далёка за яе межамі вядома прадукцыя, выпускаемая мінскімі стан- кабудаўнічымі заводамі імя Кірава і Кастрычніцкай рэ- валюцыі, бабруйскім імя Ле- ніна, гомельскім і віцебскім заводамі імя Кірава, Мазыр- скім заводам меліярацый-

У новай пяцігодцы выпуск прадукцыі машынабудаван- ня і металаапрацоўкі ўзрас- це амаль у два разы.

СОЛЬ ЗЯМЛІ

Шмат стагоддзяў яна ляжала пад нагамі, гэтая соль. Раўніва сцерагла зямныя нетры свае скарбы. А між тым іх чакалі, вельмі чакалі сялянскія палі.

Так было яшчэ нядаўна. А цяпер... Капры шахт, што вы- раслі паблізу маладога горада беларускіх шахцёраў Салі- горска, сталі характэрнай прыкметай пейзажу Старобін- шчыны. На базе багацейшага месцанараджэння калійных солей тут узведзены два магутныя камбінаты, будоўля трэці. Створан буйнейшы ў Еўропе цэнтр калійнай пра- мысловасці.

Каштоўныя ўгнаенні ідуць адсюль на палі рэспублікі, у суседнія эканамічныя раёны краіны, а таксама на экспарт. Каля адной трэцяй часткі саюзнай вытворчасці калійных ўгнаенняў дае Беларусь. К канцу пяцігодкі яна дасягне 5 мільёнаў тон, што складзе 40 працэнтаў агульнай коль- касці калійных солей, здабываемых у краіне.

Але ці ж толькі Салігорск — індустрыяльная база ўрэдлі- васці ў нашай рэспубліцы? А Гродзенскі азотнаткавы за- вод, які выпускае салотру, карбамід, іншыя прадукты з вуглявадароду, прыроднага газу і звычайнага паветра! Уся- го некалькі год прайшло, як стаў выдаваць прадукцыю гэты завод — адно з самых буйных у Саюзе прадпрыемст- ваў такога тыпу, пабудаваных з улікам навішніх дасягнен- няў механізацыі і аўтаматызацыі. Кожны дзень з яго тэры- торыі адпраўляюць эшалоны з каштоўным грузам.

КАМБАЙ У ШАХЦЕ САЛІГОРСКАГА КАЛІЯНАГА КАМБІНАТА

З канвеера сыходзяць новыя «МАЗы».

І фосфарны ўгнаенні таксама ёсць цяпер у рэспубліцы. У строй дзюющих уступіў Гомельскі суперфасфатны завод. У 1970 годзе мы выпусцім каля 7 мільёнаў тон міне- ральных тукаў — амаль 12 працэнтаў таго, што даць краі- на. Магутнай фабрыкай, якая вырацоўвае соль зямлі, дав- сілу і ўрадлівасць неабсяжым нівам краіны, стала наша Беларусь.

Камбай у шахце Салігорскага калійнага камбіната.

ВОЛАТЫ НА ДАРОГАХ

27-тонны «БелАЗ-540» стаў спадарожнікам буйнейшых будоўляў краіны. Палюбіўся ён і будаўнікам Вілюйскай ГЭС. У мінулым годзе яны прасілі ў Жодзіна лясішчы, у якім выказалі падзяку калектыву Беларускага аўтазавода і разам з тым — сваё пажаданне: лепш прыставаць машыну да работ ва ўмовах Поўначы. Пажаданне будаўнікоў аўтазаводцы ўспрынялі як баявое заданне. За кароткі тэр- мін была распрацавана спецыяльная канструкцыя БелАЗа, а цяпер у эксперыментальным цэхах ідзе зборка двух до- следных узораў. Хутка іх накіруюць для «акліматызацыі» на далёкі Вілюй. Так у сямі аўтамабіляў-волатаў з'явіўся паўночны сабрат — БелАЗ-540 С.

Першынец Беларускай аўтамабілебудуўнікоў хоць і лічыцца асілкам, цяпер можа «выступаць» толькі ў лёгкай вазе. Завод ужо выпускае 40, 45 і нават 65-тонныя БелАЗы. А «БелАЗ-3524» — гэта гібрід аўтамабіля і тралейбуса: ён будзе працаваць то на сваім дызеле, то ад тралей — элект- роправада. Вось некаторыя дадзеныя навічка: даўжыня — каля дзесяці метраў, шырыня — больш чатырох.

Але ці можна лічыць рэкардсменам 65-тонны грузавік? Не, адказваюць заводскія канструктары. Тут распрацоў- ваецца новая сям'я цудоўна-волатаў — самазвалы грузавод- машыннасцю 100, 160 і 220 тон. Такімі будуць БелАЗы заў- трашняга дня.

У параўнанні з БелАЗамі іх блізкія сваякі — МАЗы вы- глядаюць слабымі. Але гэта ніколі не засмучае рабочых і спецыялістаў Мінскага аўтазавода. Бо сямітонны «МАЗ-500» у сваёй «вагавай катэгорыі» лічыцца адным з лепшых у краіне. Завод выпускае таксама самазвалы і лесавозы- цягачы. Сямейства МАЗаў пастаянна ўдасканальваецца: робіцца больш магутным, эканамічным, прыгожым.

Мінск і Жодзіна сталі буйнейшымі цэнтрамі ачыннага аўтамабілебудавання. Калектывы двух заводаў пачынаюць узоры самаадданай працы, яны па годнасці адны з лепшых у краіне. Мінскі аўтазавод узнагароджан ордэнам Леніна, а Беларускае аўтамабілебудаванне, якое нарадзілася толькі пасля вайны, працягвае развіццё. У Мінскае з'явіўся яшчэ адзін, трэці ў рэспубліцы аўтамабільны завод. Цяпер у нас робіцца кожны 15-ы грузавік, выпускаемы ў краіне. Аўтамашыны Беларускай марак ідуць таксама ў 35 краін свету.

«ГЭТА МАЁ, ПЕРАЖЫТАЕ...»

УРАЖАННІ маладых год, звычайна, на ўсё жыццё застаюцца ў памяці. Біяграфія Пятра Крохалева склалася так, што яму давялося быць сведкам паваротных ў жыцці нашай краіны падзей, калі ў супярэчнасці і барацьбе нараджаліся новыя, сацыялістычныя формы жыцця ў вёсцы.

Калектывізацыя. Рэвалюцыйныя зрухі ў свядомасці людзей, якія стагоддзямі былі прыкаваны да сахі, да свайго вузкага надзелу... Пра тыя гады мастак піша сёння вялікі трыпціх, за працай над якім я і застаў яго, завітаўшы ў майстэрню...

— Гэта маё, перажытае, — кажа Пятро Крохалеў, паказваючы шматлікія эскізы, эцюды да твора. — Чалавечыя характары на пераломе — вось што мяне цікавіць... Калі б удалося перадаць усю супярэчлівасць часу, даць кожнаму персанажу характарыстыку глыбокую і поўную, тады б я лічыў сваю задачу выкананай...

Кампазіцыя абрана вельмі складаная. У кожнай з трох частак шмат персанажаў.

Вось, напрыклад, цэнтральная частка — сход, на якім ідзе запіс у калгас. Тут і сяляне, якія прынялі ўжо рашэнне, і тыя, што пакуль яшчэ сумняваюцца ў метаггоднасці новага, і кулак — зацятый вораг, які пакуль прытаіўся, прыйшоў паназіраць, што робіцца...

Левая частка трыпціха — трактар пракладвае першую багразну. Радасная падзея. Па-рознаму рэагуюць на яе старыя і маладыя...

Правая частка — смерць трактарыста. Ён загінуў, падкошаны бандыцкай куляй, тут, на полі, дзе працаваў. Галосіць жанчыны. Маўчыць стары селянін. А сябар загінуўшага — у глыбокім роздуме над тым, што здарылася. Ён увесь засяроджаны ў сабе, ён быццам моўчкі клянецца працаваць і змагацца цяпер за дваіх...

Я, вядома, даволі прыблізна акрэсліваю змест трыпціха, але чытач з гэтага можа мець уяўленне аб маштабе задачы, якую паставіў перад сабою Пятро Крохалеў. І хачу падкрэсліць, што асноўны ўпор мастак робіць не на сюжэтны бок палатна, а, калі так можна сказаць, на пластычна-псіхалагічны: псіхалогія раскрываецца праз пластыку, праз рытм фігур, праз колерны лад, а не толькі праз саму «сюжэтную завязку».

Мастак паказвае і іншыя свае работы, якія не былі яшчэ на выстаўках, ствараліся, так сказаць, паралельна гэтай асноўнай рабоце апошніх год. Тут і партрэты, і пейзажы — маляўнічыя куткі над Бярозай-ракой, і разнастайныя кампазіцыі. І вось што характэрна: калі прыгледзецца бачаным на выстаўках творам мастака, яго карціны аб слаўных беларускіх партызанах, аб мірных днях нашай рэспублікі, аб пятагонах і іншых, пераканваешся, што Пятро Крохалеў увесь час мяняецца як жывапісец.

Да слаўнага юбілею Савецкай дзяржавы мастак задумаў стварыць палатно на значную тэму, і маштабнасць задачы, мабыць, мабілізавала яго на перагляд многіх сваіх ранейшых дасягненняў. Маштабная тэма паставіла перад мастаком шэраг прынцыповых прафесіянальных пытанняў, на якія ён і шукае адказ у майстэрні, на эцюдах, у час роздумаў над тым, што ўрэзалася ў памяць за маленства, што асэнсавалася пасля — і ў гады выпрабаванняў Вялікай Айчыннай, і ў пасляваенныя гады.

Вольгіт усеі біяграфіі мастака несумненна ўваходзіць у гэтую работу. Вольгіт пазнання людзей, характараў у складанейшых выпрабаваннях, якія выпалі ў свой час і на яго, Пятра Крохалева, долю.

Чвэрць стагоддзя назад гэты чалавек, з якім я сёння размаўляю, ляжаў паранены на полі бою, не мог рухацца, а побач заняла пазіцыю фашысцкая батарэя... Але ён знайшоў у сабе сілы прарвацца праз лінію фронту да сваіх...

Ён знайшоў сілы ўжо сталым чалавекам паступіць у інстытут, стоць мастаком, здзейсніць мару дзяцінства, якую пачынаў здзяйсняць у юнацтве (з другога курса мастацкага вучылішча П. Крохалеў пайшоў на фінскую вайну).

Такі ўжо характар у Пятра Крохалева — настойліва дамагацца вялікай мэты...

Ул. БОЙКА.

Выхаванцы музычнай студыі пры Уздзенскім доме культуры рыхтуюцца да канцэрта. Фота П. НАВАТАРАВА.

БАБРУЙЧАНЕ ДЛЯ ЛЕЙПЦЫГА

Вырабы бабруйскай фабрыкі імя Халтурына шырока вядомы не толькі ў Беларусі, але і за яе межамі. Бабруйскія майстры-чырванадрэўшчыкі ганарыцца тым, што мэбля, вырабленую на фабрыцы, можна сустрэць у аўдыторыях Палаца навукі і культуры ў Варшаве і Маскоўскага ўніверсітэта імя Ламаносава, у Крамлёўскім палацы з'ездаў і ў многіх установах Беларусі.

Як адно з лепшых мэблевых прадпрыемстваў рэспублікі фабрыка імя Халтурына на традыцыйным міжнародным кірмашы ў Лейпцыгу будзе экспанаваная гарнітур з васьмі прадметаў і іншую мэбля.

Завод гуматэхнічных вырабаў накірэў ў Лейпцыг узору рэліну, які вырабляецца на прадпрыемстве, фотаэспазіцыю абсталявання і тэхналагічнага працэсу вытворчасці гумавых вырабаў.

Узоры струганай фанеры, розныя пароды драўніны накіруюць на кірмаш і бабруйскія фанерадрэваапрацоўшчыкі.

Бабруйчане спадзяюцца, што наведвальнікам кірмаша спадабаюцца сукенкі, мужчынскія сарочки, вырабленыя ўмельцамі фабрыкі мастацкіх вырабаў.

В. АНЦЫФЕРАУ.

На слонімскай раённай выстаўцы народнай творчасці цікавасць наведвальнікаў выклікаюць вырабы мясцовага ўмельца Івана Захаравіча Жыткевіча. Вось невялікая нававада. Яна зроблена з кавалка рэйкі. Варта націснуць кнопку, і адірыецца партсігар, яшчэ адну — выскачыць муштук і попелніца, усьпыхне зажыгалька. Прыцягваюць увагу ста-

радаўнія прылады працы сялян і лесарубаў. Іван Захаравіч адзінаццацігадовым хлопчыкам пачаў дапамагаць бацьку кавалю. З той пары больш паўстагоддзя працаваў каля горна і ціскаю, а ў вольны час захапляўся вырабам мініяцюрных рэчаў. Зараз Жыткевіч на пенсіі, але ахвотна выконвае заказы слонімскай фабрыкі мастацкіх вырабаў «Чырвоная

зара». Яго работы можна ўбачыць на прылаўках мінскіх магазінаў. Пазнаёмяцца з імі і наведвальнікі савецкага павільёна на выстаўцы ў Манрэалі.

НА ЗДЫМКУ: 1. Іван Захаравіч Жыткевіч за работай. 2. Суверніры, зробленыя І. Жыткевічам.

Фота А. ПЕРАХОДА.

ЛЮДЗІ АРЛІНАЙ КРЫНІЦЫ

У беларусаў жыве паданне пра крыніцу, з якой п'юць арлы і якая цячэ з-пад самага сэрца зямлі. Вып'е чалавек з гэтай крыніцы — і адчуе ў сваім целе арліную сілу. Нават смерць тады не ўладарыць над чалавекам.

З гэтай крыніцы, відаць, пілі і тыя шэсцьсот мужчын-аднавяскоўцаў, што не вярнуліся з вайны ў сваю палескую вёску. І вось з экрана глядзяць жанчыны вёскі: твары, твары, твары... І як бы не словы дыктара чуюць, а чытаеш на гэтых тварах пякучы боль:

«Загінуў на Валакаламскім шасце»,
«Загінуў пад Берлінам»,
«Загінуў у партызанах»,
«Прапаў без вестак»,
«Замучаны ў канцлагеры»,
«Прапаў без вестак».

Гэта — не выдумка сцэнарыста. У тым і сіла фільма, што за словамі дыктара стаіць трагедыя адной са шматлікіх вёсак Беларусі. Шэсцьсот... Якія яны былі, тыя людзі, што ўратавалі сваім нашчадкам зямлю ад фашызму? Аб'ектыў кінааператара не знайшоў іх, але знайшоў і паказаў кінагледачу твары іх жонак, не менш мужных у сваёй бядзе і працы. Гэта мужнасць на маўклівых жаночых тварах крапае.

«Арліная крыніца» — так даволі сімвалічна і разам з тым паэтычна наліваецца поўнаметражны фільм, створаны на Беларускай студыі навукова-папулярных і хранікальна-дакументальных фільмаў рэжысёрам В. Сукманавым і аператарам Г. Масальскім па сцэнарыі паэта Анатоля Вялюгіна. Аўтары паставілі перад сабой задачу данесці да глядача гісторыю Беларусі за ўсе 50 гадоў Савецкай улады. Для гэтага яны не абмежаваліся традыцыйнымі сродкамі дакументальнай хронікі ці дыктарскага тэксту, а лабудавалі сюжэт фільма з асобных навед. Кожная такая наведа — гэта складаны лёс цікавых людзей, іх барацьба і спадаванні, пакуты і радасці, знітаньня з пакутамі і перамогамі ўсяго народа.

Вось Вольга Цімафееўна Капацэвіч з вёскі Ісерна Слуцкага раёна. Батрачка, удава-шматпакутніца, яна ў першыя ж дні Савецкай улады стала членам камбедта, даламагаля лавіць «зялёных». Бандыцкі атаман Булак-Балаховіч загадаў: камісаршу Капацэвіч расстраляць...

А яшчэ Вольга Капацэвіч славилася на ўсю акругу як ткачыца. Сваё ткацтва яна прывезла на першую Усеагульную выстаўку ў Маскву і, запрапанаваная Н. К. Крупскай, прыйшла ў Горкі да Леніна.

Прыгожы ў сваёй сціпласці і паэтычнасці твар жанчыны. Вось яна ідзе ўздэскам, вось прыпынілася, раскажае:

«А я, ведаеце, у сваім андараку сялянскім, потым, ведаеце, хустка на мне была сялянская... Я падыходжу, ён сядзіць на лавачцы і гаворыць: «Таварыш Капацэвіч, куды вы прыехалі, на выстаўку? А што вы прывезлі з сабой?» Я кажу, што скацерку прывезла сваю. «Ну добра гэта... А ў вёсцы як глядзяць на ўладу Саветаў?» На ўладу Саветаў, раскажаю, глядзяць хораша... Прашу, таварыш Ленін, каб далі нам лямпачку, хоць адну на сяло. Ён гаворыць: «Таварыш Капацэвіч! Мы з вамі ўсё зробім, Вам не трэба адна лямпачка — мы дадзім лямпачку ў кожную хату...»

А потым Вольга Капацэвіч садзіла і даглядала сасновы бор — вечна зялёны помнік Ільічу, стала членам ЦРК рэспублікі, першым старшынёй калгаса ў вёсцы. Прыйшла вайна, і на плошчы ў Слуцку фашысты павесілі партызанку сястру Агату, а Вольгу, партызанскую сувязную, не злавілі і занеслі ў спіс смяротнікаў.

У фільме Капацэвіч раскажае пра бачанае і перажытае крынічна чыстай, явучай мовай Случчыны, у натуральнай паэтычнай манеры. Аўтары не скавалі гэты расказ ні сваім тэкстам, ні ўмовам кіназдымак, але з добрым пачуццём меры дапоўнілі яго кадрамі старой кінахронікі і дыктарскім тэкстам.

Кінастужка «Арліная крыніца» зроблена з асобных навед пра людзей, іх сем'і, вёскі... Але яна не рассыпаецца, бо наведы фільма арганічна знітаньня ў адно палатно — пяцідзясяцігадовую гісторыю народа, знітаньня дзе тэкстам, дзе каларытам часу, натуральным спляценнем падзей і людскіх лёсаў. Вось як, напрыклад, аб'ядноўвае наведы голас дыктара:

«Калі ў Слуцку Вольга расціла бор, Беларусь рассякала граніца за Негарэлым. Адтуль Фадзей Варанішча паехаў у Аргенціну. Агенты заморскіх

кампаній, вярбуючы, абяцалі рай... Варанішча трапіў у пекла...»

Далёка ад радзімы Варанішча Становіцца членам Кампарты Аргенціны, байцом добраахвотнай інтэрнацыянальнай брыгады ў Іспаніі змагаецца з фашызмам, дзе сустракае Стаха Дамашэвіча — Мікалая Дворнікава... І аўтары фільма тут жа выкарыстоўваюць магчымасць натуральна, без нацягнутасці, перайсці да расказу пра былога сакратара падпольнага ЦК камсамола Заходняй Беларусі Мікалая Дворнікава. Цікавымі ўспамінамі пра яго дзеляцца паэт Максім Танк, палкоўнік Войска Польскага Міхаіл Брон, маці гэтага мужа-гэта чалавека. А потым Далорэс Ібаруры — Пасіянарна, сумленне зямлі і часу... Яе з'яўленне на экране апраўдана ўсім ходам кінарасказу: у фільме нямаю кадраў, якія выводзяць глядача за межы Беларусі, туды, дзе беларусы выконвалі свой інтэрнацыянальны абавязак, дзелячы бяду разам з Расіяй, Іспаніяй, Польшчай...

І нарэшце — сённяшні дзень рэспублікі. Удала зроблены здымкі ў Інстытуце ядзернай энергетыкі АН БССР, ля атамнага рэактара. Тут усё — засяроджаныя твары, праніклівыя вочы, асцярожны рух вучоных, выключная цішыня, чысціня і святло, сучасная тэхніка даследчыкаў — усё-усё даволі ёміста і дакладна раскрывае змест, ідэю сённяшняга ўзлёту жыцця, мары, навукі. Гэтыя кадры — чудовыя вянец пяцідзясяцігоддзя краіны і разам з тым — стартвая пляцоўка для ўзлёту заўтрашняга. Глядач з захапленнем сочыць за работай вучоных, і раптам, як птушка далёкіх дзён, узнікае знаёмы голас Вольгі Цімафееўны Капацэвіч: «Прашу, таварыш Ленін, каб далі нам лямпачку, хоць адну на сяло. А ён гаворыць: «Таварыш Капацэвіч! Мы з вамі ўсё зробім. Вам не трэба адна лямпачка — мы дадзім лямпачку ў кожную хату».

Фільм «Арліная крыніца» прысвечан 50-годдзю Кастрычніка, са слоў прысвячэння ён і пачынаецца. Фільм успрымаецца як палымнае слова, сказанае нашымі кінематаграфістамі да ўсенароднага свята, сказанае па-свойму паэтычна і цікава.

В. КАРАМАЗУ.

Стоп, эшелон войны!

Письма из американской военной тюрьмы

Рядовые армии США Деннис Мора, Дэвид Сэмас и ефрейтор Джеймс Джонсон отказались ехать воевать во Вьетнам. Они поступили так вопреки закону, приказам, угрозам. Они бросили оружие, но остались на передовой. На передовой линии борьбы с агрессией, с американским милитаризмом, со-

вершающим чудовищные преступления на вьетнамской земле во имя Америки. Они не одиноки в своем подвиге. У них — тысячи и тысячи друзей в США и во всем мире. Сегодня мы публикуем отрывки из их писем, написанных в военной тюрьме.

Джеймс ДЖОНСОН:

«ВО ВЬЕТНАМЕ НАМ ДЕЛАТЬ НЕЧЕГО»

Солдата учат не задавать вопросов, не думать. Просто делать то, что приказывают. А что делать с совестью, с убеждениями? Оставить их дома или забросить под койку в казарме? Я должен был занять какую-то позицию. Правительство говорит нам, что мы тратим жизни наших

солдат и наши деньги для того, чтобы сохранить свободу во Вьетнаме. Но о какой свободе может идти речь, если нынешний диктатор генерал Ки объявил, что его герой — Адольф Гитлер. Как Гитлер, он с нечеловеческой жестокостью уничтожает всякого, кто выступает против его режима.

Сейчас движение за мир во Вьетнаме и борьба за гражданские права тесно связаны. Южновьетнамцы борются за свои права так же, как мы здесь. Таким образом, негр во Вьетнаме помогает уничтожить то, чего добивается его черный брат в США. Когда солдат-негр возвращается в Шта-

ты, он по-прежнему не может проехать свободно по Миссисипи или пройти по улице Алабамы.

Во Вьетнаме нам не за что драться. Все это и привело меня к тому решению, которое я принял. Я знаю, что был прав, приняв его.

Деннис МОРА:

«НИКОГДА НЕ ОТСТУПЛЮ!»

Прошло уже очень много дней с того момента, когда к нам обратились с требованием принять участие в «несмертельном» убийстве в Азии. Если взглянуть шире на действия США и сопровождающие их явления, осуществляе-

мые в рамках нашей агрессии во Вьетнаме, то ясно, что они преступны по характеру.

Лицемерие наших лидеров и отчаянность правящего класса грубы и граничат с сумасшествием. Расизм и геноцид, агрессия и высокомерие клас-

са хозяев корпораций в нашей испорченной государственной машине грязнят истинную честь Соединенных Штатов.

Подводя итоги, могу положить руку на сердце сказать, что сегодня я в сотни раз сильнее убежден в справедливости и

правоте своего решения. Никогда я не изменю этой своей убежденности. Если много лет спустя меня спросят, на чьей стороне я стоял, я с удовольствием и гордостью отвечу: на стороне порядочности и демократии.

Дэвид СЭМАС:

«МОЙ УСТАВ— МОЯ СОВЕСТЬ!»

Хотя нахожусь я в одиночке, заключенные и надзиратели иногда разговаривают со мной.

Естественно, я всегда охотно рассказываю им о себе и почему я против войны во Вьетнаме. Почти всегда слушатели соглашаются со мной, когда я говорю о незаконном и аморальном характере этой войны.

Я столкнулся с тем, что, выслушав мои объяснения о несправедливости войны, люди все-таки не понимают, почему я отказался ехать во Вьетнам. Они задают очень простые вопросы, на которые намного труднее отвечать. Они спрашивают: а что легче пережить — один год во Вьетнаме или

пять лет в тюрьме? Почему же ты просто не ушел в самовольную отлучку, чтобы тебя выбросили из армии, и все? Почему ты не отказался от поступления на военную службу? Зачем ты превращаешь это в проблему общественного значения? И, наконец, их самый главный вопрос: а какая от всего этого польза для тебя лично?

Если судить по сегодняшним стандартам без обиняков, то мои действия глупы. Один год легче! Самоволка проще! Легче совсем не идти на военную службу! Материально я ничего не получу от этого! В самом деле, можно составить длинный список моих потерь, и я не смогу составить такой же

список своих побед, точно так же, как не смог бы нарисовать контуры своей души или точно определить у себя местонахождение совести.

Внимательно обдумав свои поступки, я решил пойти самым трудным путем, потому что, с моей точки зрения, этот путь самый почетный.

Совесть — очень дорогая штука, и я дорого плачу за право иметь свой собственный разум. За истинную свободу я плачу пятью годами в цементных стенах, за холодной железной решеткой, пятью годами в страшной, пустой тюрьме.

Я смеюсь над своими хозяевами, но вместе с тем мне

их жаль. Я не презираю их, но ненавижу систему, в которую они вступились. Эта система может заковать в цепи мое тело, но она не в состоянии связать мой разум. Судья Лернид Хэнд произнес как-то знаменитые слова: «Свобода находится в сердцах человеческих; если она умирает там, то никакому закону, никаким присяжным заседателям, никакому судье не спасти ее!». Я вспомнил это высказывание и несколько изменил его, чтобы оно помогло мне переносить жизнь в тюрьме. Свобода находится в сердцах человеческих; если она существует там, то никакому закону, никаким присяжным заседателям, никакому судье не убить ее!

Федеральное бюро расследований сообщило в своем ежегодном докладе, что в 1966 году 450 человек были приговорены к различным нака-

зням за нарушение законов о воинской повинности. Это почти в два раза больше по сравнению с 1965 годом, когда от участия в грязной войне отказались 262 человека.

* хроніка * хроніка * хроніка * хроніка * хроніка *

ЛОНДАН. У Міністерстві закордонних справ Великої Британії, СРСР і США підписали договір про принципи дійсності дзяржаў па даследаванню і выкарыстанню касмічнай прасторы, уключаючы Месяц і іншыя нябесныя целі.

РЫМ. Нядаўна італьянскія фашысты ўчынілі тры новыя тэрарыстычныя акты. Ля ўваходу ў памяшканні мясцовых арганізацый Італьянскай Кампартыі двух раёнаў Рыма былі ўзарваны бомбы, падкладзеныя тэрарыстамі. Яшчэ адна бомба ўзарвалася ў Мілане, таксама ля памяшкання мясцовай арганізацыі ІКП. Будынкам прычынена шкода. На шчасце, абійшлося без чалавечых ахвяр.

ПАРЫЖ. У Францыі аб'яўлена аб новым павышэнні цен на хлеб. У Парыжы, напрыклад, кошт некаторых гагункаў хлеба ўзрос на 11 сантымаў за кілаграм.

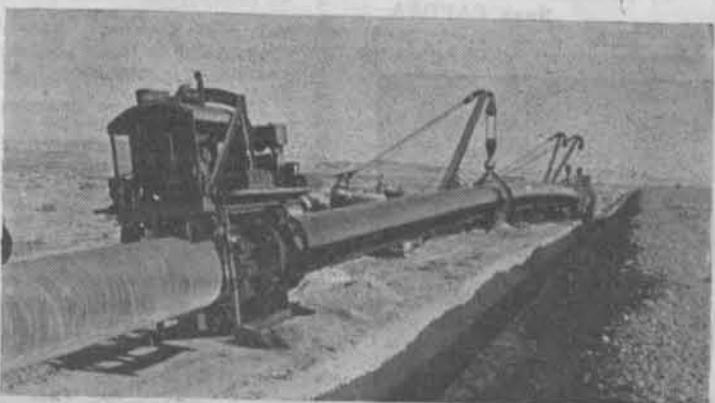
Гэта ўжо не першае за апошнія гады павелічэнне цен на хлеб. Два гады назад ён падаражэў прыкладна на 20 працэнтаў. У мінулым годзе таксама былі павышаны цен на хлеб.

ТОКІО. Камандаванне ўзброеных сіл ЗША ў Японіі звярнулася да аддзела ўпраўлення нацыянальнай абароны Японіі па будаўніцтву абаронных аб'ектаў з новым патрабаваннем даць арміі ЗША тэрыторыю ў порце Хаката (востраў Кюсю) пад будаўніцтва прычалаў

для абслугоўвання суднаў, якія перавозяць боепрыпасы. Гэта патрабаванне выкладзена ў афіцыйным пісьмовым запытанні амерыканскага камандавання, паведамляе агенства Кюда Цусін. Апрача таго, ваенныя ўлады ЗША запатрабавалі адвесці зону для будаўніцтва канала ад гэтых прычалаў да ваеннай базы ЗША ў Ганосу на ўзбярэжжы непдалёку ад Хаката. Па гэтым каналу мяркуецца перавозіць баржамі боепрыпасы ад прычалаў на базу. Цяпер транспарты ЗША з боепрыпасамі разгружаюцца ў порце Модзі (паўночная частка прэфектуры Фукуока) і грузавікамі развозяцца па базах ЗША на востраве Кюсю.

БЕРЛІН. Тут артыст Мінскага опернага тэатра Ігар Сарокін выканаў партыю Рыгалета ў аднайменнай оперы Вердзі ў Нямецкай дзяржаўнай оперы. Ён спяваў на рускай мове, але для ўсіх слухачоў у зале яго Рыгалета быў блізка і зразумелы. Сцэнічны вобраз, створаны Сарокіным, захапіў публіку незвычайнай гармоніяй лірыкі і трагізму. Доўгімі, гарачымі апладысмантамі праводзілі савецкага артыста нямецкія аматары оперы.

ТУНІС. У адным з раёнаў туніскага горада Сфакс быў зарэгістраван падземны штуршок сілай у 4 балы. Штуршок не прычыніў матэрыяльных страт, пацярпеўшых сярод мясцовага насельніцтва таксама не аказалася.

Фота Х. ІСРАІЛАВА.

У Афганістане з дапамогай савецкіх спецыялістаў адкрыты Шыберганскія газавыя месцанараджэнні. Частка прыроднага газу будзе экспартавацца ў СССР па газоправодзе, які будзецца, і ўвельнецца ў сістэму газоправодаў бухарскага месцанараджэння. НА ЗДЫМКУ: адзін з участкаў будаўніцтва газоправода Афганістан — СССР.

* хроніка * хроніка * хроніка * хроніка * хроніка *

ТУРИСТСКИЕ ГРУППЫ «ВЕСТНИКА» В 1967 ГОДУ

В 1967 году нами опять будут организовываться туристские группы в Советский Союз. Читатели «Вестника» будут иметь возможность вступить в одну из намечающихся групп.

Поездки по Советскому Союзу намечаются сроком от 30 до 40 дней. Будут составлены очень интересные маршруты. Желающие включиться в одну из туристских групп должны подать заявление в ближайшие месяцы в туристское бюро «Вестника».

Те, кто желает не только быть в туристской группе, но и посетить родные места — ваши села, деревни и города, провести время со своими родными, должны подать об этом заявление **ЗАБЛАГОВРЕМЕННО, ТЕПЕРЬ.**

Бюро «Вестника» окажет вам помощь в получении всех документов, виз и билетов на пароход «Александр Пушкин» или на самолет.

Если вы обратитесь заблаговременно, то по вашему желанию вы сможете за самую дешевую цену получить самое лучшее обслуживание в туристской группе в течение 30—40 дней.

Обо всем этом позаботится туристское бюро «Вестника».

Пишите, какие дополнительные сведения вас интересуют, и указывайте, в какие месяцы и на какой срок вы желаете поехать в Советский Союз. А также сообщите, хотите вы ехать пароходом в обе стороны или самолетом в обе стороны. Или же в одну сторону пароходом, а в другую сторону самолетом.

Туристские поездки в Советский Союз в этом году будут особенно интересны еще и потому, что это юбилейный год — 50-летие Советского государства. Эта большая годовщина везде будет отмечаться интересными мероприятиями.

Подавайте в бюро «Вестника» ваши заявки о включении в одну из туристских групп.

Пишите по адресу:

Vestnik 799 College St., Toronto 4, Ont.

ПАД БЕЛЫМ ЯВАРАМ

Ніна Тарас вядома аматарам беларускай літаратуры як аўтар вершаў глыбока лірычных, задушэных і шчырых. Яе паэзія не бурлівая плынь, а светлы ручай, што бруіцца паміж паляў і дуброў, духмяных кветак і сакавітых траў. Іменна гэтак і разумее сваю творчасць Ніна Тарас, якая адкрывае новы зборнік «Пад белым яварам» наступнымі радкамі верша-эпіграфа:

Мая ціхая песня
дубраўная,
Не святочная,
Не былінная,
З росных травак-былінак
сабраная,
Медунічная
і палынная.

Як валожка ў снім
вяночку,
Кропля светлая
ў ручаёчку,
Ты праўдзівае
і пляшотнае,
Слова матчына ў кожным
радоўку.
Нарадзіўшыся ў глухой
вёсцы на Навагрудчыне, па-
этэса з дзяцінства палюбіла
прыроду роднага краю; жы-
вучы ў беднай сям'і, яна ра-
на зазнала нястачы і гора і
назаўжды аддала сэрца
свайму народу. Лёс людзей

і зямлі з першых вершаў зліваюцца ў яе ў адзін паэтычны вобраз. Над гонямі былой Заходняй Беларусі жаўранак «разліваў у хмарах звонкае гора». А паэзія, у час фашысцкай навалы, «суніцы кроплямі крыві падалі на траву».

І так заўсёды Ніна Тарас успрымае зямлю як жывую істоту — з пражылкамі блакітных рэк, з палкім сэрцам, чалавечай дабротой і шчодрасцю. Таму радасна ўзнісла гучаць яе вершы-гімны зямлі абноўленай, дзе далі засеяны залатой пшаніцай, а гмахі дамоў падпіраюць аблогі.

У зборніку «Пад белым яварам» сабраны лепшыя творы, напісаныя Нінай Тарас за 30 год яе паэтычнай дзейнасці. І калі гартуеш старонкі зборніка, з прыемнасцю пераконваешся, што паэтэса праз усё жыццё пранесла юнацкую чысціню ўспрымання свету, прагу новага, нязведанага. Ёй знаёмы радасць сустрэч і горьч расстанняў. Але каханне ў яе вершах, якім бы яно ні было — шчаслівым ці непаздзеленым, — заўсёды застаецца светлым і чыстым пачуццём, якое дапамагае жыць.

Паэзія Ніны Тарас пляшотная і задуманная, як сама беларуская прырода. Перад вачыма чытача нібы плыве срэбнае павуцінне восеніскіх туманаў, пад гукі скрыпкі ветру вядуць свой карагод елкі ў заснежаных спаднічках, лье вясновы водар жывіца ў сасновым бары, ратуюцца ад спекі сонечныя промні ў празрыстых хвалях Свіцязі.

Вабяць паэтэсу дальняя дарогі, клічуць марскія хвалі і шырокія стэпы. Але якімі б яркімі экзатычнымі фарбамі ні акружала яе падарожжа, усё ж сэрцу мілей белы прыбярэжны явар і чыстыя крыніцы роднай зямлі.

Нам хочацца болей
шляхоў нязнаных,
Нязведаных нетраў,
нябачных прастораў...
Але як мы толькі раптам
адчуем,
Што наша Радзіма ад нас
не блізка,
Успомнім дарогу адзіную
тую,
Якая вяла нас у свет
ад калыскі.

Сёння мы прапануем увазе чытачоў вершы са зборніка «Пад белым яварам».

У чаканні гаспадара.

Фотаэцюд Ул. ЛУПЕЙКІ.

З УКРАЇНСКАГА ГУМАРУ

Васіль ПІДМАЙСТРОВІЧ

САЛОМІНКА

Плыла па цячэнню ракі Саломінка. Бачыць: топіцца нехта. Замітусілася Саломінка, кідаецца сюды-туды, кружыцца наўкол тонучага.

У гэты момант падаспеў Выратавальны круг.

— Ну, слава богу! — усклінула Саломінка. — Цягні яго, а то ў мяне ўжо не хапае сіл трымаць. Перадаю цялым і непрыгоджаным. Толькі ты не забудзь мяне да ўзнагароды прадставіць! Бо, каб не мая аператыўнасць, абавязкова ўтапіўся б!

МАЛАТОК-КАНСУЛЬТАНТ

Запрасілі Малаток на кансультацыю.

— Ды гэта ж дробязі! — фанабэрыста прамовіў ён. — Тут, уласна кажучы, і розуму вялікага не трэба. Добра стукнуць — і справа канец!

І стукнуў па галоўцы Шрубкі. Стукнуў і разбіў шкляную таблічку на дзвярах.

— Крышанку не так выйшла, — сумеўшыся, дзіўніку кансультант. — Здаецца, гэта ў кампетэнцыі Адвэрткі. Мне, уласна кажучы, тут няма чаго больш рабіць.

Але чым магла дапамагчы Адвэртка пасля такой кваліфікаванай кансультацыі шаноўнага Малатка?

ЭСКАВАТАР І КЕЛЬМА

— Ну вось, — сказаў Эскаватар Кельме. — Творчая частка работы закончана. Засталіся драбніцы. Так сказаць, тэхнічны бок справы. Кладзі ца-

ліну на цагліну, змазвай рас-творам — і будынак гатовы! Дзейнічай!

ХАТНЯЯ ПАЛЬМА

— Неба? О, ведаю, ведаю! Яно белае, плоскае, прамавугольнае. На ім вісіць сонца ў аранжавым абажурі. Калі робіцца цёмна, яно ўспыхвае зыркмі святлом. Мора? Ну, хто ж яго не ведае? Я цэлымі днямі зазіраю ў яго глыбіні. Яно — у шкляннай скрынцы, на дне — многа водарасцяў. А ў зеленаватай вадзе плавае многа рыбак — чырвоненькіх, зялёненькіх, чорненькіх. Яны такія смешныя!

Падумаўшы, хатняя Пальма дадала:

— А я хутка дасягну столі!

ПОПЕЛЬНИЦА

Яна была да самай глыбіні душы песімісткаю. На яе думку, грамадства складалася з тых, хто марнуе сваё жыццё.

— Дарога жыцця, — пахмурна гаварыла Попельніца, — пралягае між тытунёвай крамай і скрынкай для смецця!

Сістэма поглядаў Попельніцы залежала ад таго, што яна вяла знаёмства толькі з Недакуркамі.

ПОСПЕХ

Пачаўшы свяціцца ў цемры, трухлявая Калода падумала: «Вось мы, нарэшце, і дасягнулі бліскучых поспехаў! А колькі мае ворагі сцвярджалі, што ад гультайства я ператваруся ў звычайную паракню!»

У НЯМЕЧЧЫНУ

На чужую зямлю павязуць нашы косці.
Ну, бывае, суседзі, матуля, бывай!
Дачакаць мне вясны маладой не прыйшлося,
Калі выраем новым ажывіцца гай.

Першы раз у жыцці пакідаю з прымусу
Кут дзядоўскі, што казкам здайна пранік,
І святочныя ранкі за белым абрусам,
За сярпамі сталёвымі жніўныя дні.

Вечарынкі і шумныя танцы ў нядзелю,
І гармонік, што часам да сляз закроне...
Без мяне адгуляюць сябровак вяселлі,
І вяснона наш сад адцівець без мяне.
А да поўначы позняй над сівай кудзелляй
Будзе доўга матуля аб долі гадаць,
Дум цяжкіх яе ноччу ніхто не падзеліць.
І ніхто, адзінокай, вады не падасць.

І ніхто на змярканні дзвярэй не адчыніць,
Толькі вецер завыве, заплача сава...
Ну, бывай жа, мая дарагая хаціна
І вярба над страхом... Матуля, бывай!

1943.

Ад'язджаеш... Ну, бывай здаровы!
Ці сумуеш? Можна нават не...
І на што? Не трэба! У дарогу
Павязі ты радасць ад мяне.
Рана зноў пайду знаёмай сцежкай,
Пагляджу на сад пажойклы мой.

1959.

Толькі не сустраю там усмешку,
Што страчала ранію парой.
Але што ж? Няхай шуміць і б'ецца
З ветрам клён, апаішы на зары...
Можна, шчасцем адтаго і завецца
Тое, што не можна паўтарыць.

1953.

Ельнік вясняны пахне смаюю,
Топіцца ў ранах соснаў жывіца.
А мы прыйшлі, каб вясною ўпіцца,
Новай вясною.

Ну, што сягоння раскажаце, сосны?
Знаю, вы тайнаў хаваеце многа
Аб партызанскіх, ваенных вёснах,
Аб перамогах.

Раніцай бор і духмяны, і звонкі,
Лашчыць пляшотнасцю шум бараваы.
Толькі ад бомбаў яшчэ варонкі,
Толькі акапаў былых равы...

Мы уставалі да ўсходу сонца,
Дрэўцы саджалі да самай ночкі.

У кожнай варонцы

Расці па сасонцы,

У кожным равочку —

Па яварочку.

1959.

Чытачы аб газеце

Все материалы и фотографии, которые были помещены на страницах газеты «Голас Радзімы» в 1966 году, мне понравились. Я хотел бы, чтобы в будущем в газете больше публиковалось материалов о стройках Белоруссии, а также помещалось фотоснимков ее городов и сёл. Я очень рад, что наша родная Белоруссия имеет свою нефть, и хотел бы подробнее прочесть о нефтедобытчиках Полесья. Желал бы я также прочесть о моём родном Березинском районе и его заповеднике, увидеть на фотоснимках реку Березину.

Очень хорошо, что отдельные материалы в газете печатаются на английском языке. Эти номера газет я давал читать многим своим знакомым англичанам. Еще моё пожелание, чтобы «Голас Радзімы» больше писал о зверских преступлениях фашизма и разоблачал гитлеровских прислужников.

Правдивое слово с Родины — могучее оружие.

М. ДОЛИЧ.

Англия.

Газета радугеца добра. Нас радуе, калі яна падае ўсе галоўныя дасягненні нашага народа. Многіх з пас-

ляваенных эмігрантаў цікавіць тема культуры асобы. Мы ведаем, што Камуністычная партыя на сваіх XX і XXII з'ездах асудзіла культ асобы і назаўжды скончыла з ім. Але не ўсе дакладна ведаюць аб тых зменах, якія адбыліся пасля XXII з'езду КПСС.

За мяжой жывуць людзі, якія асабіста ведалі такіх патрыётаў-камуністаў, як Чарвякоў, Галадзед, Гікала, Шаранговіч і г. д. Артыкулы на гэтую тэму цікаваць шмат каго з чытачоў «Голасу Радзімы».

Янка САРОКА.

ЗША.

Ждановічы. Дом адпачынку «Беларусь».

Фота А. КАЛЯДЫ.

РАДЫЁ	РАДЫЁ	РАДЫЁ	РАДЫЁ	РАДЫЁ	РАДЫЁ	РАДЫЁ	РАДЫЁ	РАДЫЁ	РАДЫЁ		
ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ (Сярэднеэўрапейскі час)			07.30—08.00 на кароткіх хвалях у дыяпазоне 31 і 41 м.			19.30—20.00 на кароткіх хвалях у дыяпазоне 19, 25 і 31 м.			ДЛЯ ЗША, КАНАДЫ І КРАЇН ЛАЦІНСКАЯ АМЕРЫКІ (Нью-йоркскі час)		
Радыёстанцыя «Савецкая Беларусь» з Мінска што- дзённа вядзе свае перадачы на беларускай мове для су- айчыннікаў, што жывуць у Заходняй Еўропе:			19.30—20.00 на кароткіх хвалях у дыяпазоне 40 і 41 м.			22.30—23.00 на кароткіх хвалях у дыяпазоне 50 м.			Апрача таго, кожную суб- боту перадачы на белару- скай мове вядуцца праз ра- дыёстанцыю «Родина»:		
РАДЫЁ			РАДЫЁ			РАДЫЁ			РАДЫЁ		
РЕДАКЦЫЯНАЯ КАЛЕГІЯ											

НАШ
АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77

ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 6-18-88, 3-15-15.